

[Knihovny a rodinná politika aneb Od analýzy situace ke konkrétním námětům](#) [1]

Autor:

- [JANSOVÁ, Linda](#) [2], [SABELOVÁ, Miroslava](#) [3]

Číslo:

- [2021, ročník 30, číslo 2](#) [4]

Rubrika:

- [Trendy v knihovnách](#) [5]

Klíčová slova:

- [rodinná politika](#) [6], [role knihoven](#) [7]

Důvodem k sepsání tohoto článku bylo malé nedorozumění. Z Ministerstva práce a sociálních věcí se k nám dostal dokument [Analýza úrovně a fungování opatření v oblasti rodinné politiky a sladění pracovního a rodinného života v krajích ČR](#) [8]. Při jeho čtení jsme marně hledali nějakou zmínku o aktivitách knihoven. Naštěstí se ukázalo, že právě tato analýza měla jiný účel a naopak z něj můžeme čerpat zajímavé informace o situaci v oblasti rodinné politiky v jednotlivých krajích.

Na úvod ještě připomeňme, že **rodinná politika je souhrnem aktivit podporujících rodinu; hlavním cílem rodinné politiky je vytvoření společensky přátelského prostředí pro rodiny.**

Co v analýze najdete

Z analýzy je zřetelné, jaké oblasti považují respondenti za problematické a ohrožující jejich rodinný život (vysoké náklady na bydlení, obava ze ztráty zaměstnání, nedostupná zařízení pro celodenní péči o děti/seniory a jejich finanční náročnost, sladování profesního a rodinného života atd.). Text je zaměřen na zmapování situace v oblasti pravidelné a dlouhodobé péče o děti a jejich zájmového vzdělávání (za tímto účelem nejsou knihovny zřízeny, ale střediska volného času nebo školky ano; knihovny nabízejí různé služby, ale např. s družinou se srovnávat zatím nemohou) a také v oblasti pravidelné a dlouhodobé péče o seniory (mnohde knihovny seniorům pomáhají, ale za účelem celodenního či dokonce celotýdenního umístění seniora opět nejsou zřizovány a nejsou v tomto směru ani patřičně vybaveny).

V analýze jsou rekapitulovány i zdroje aktuálních dokumentů k rodinné politice v jednotlivých krajích, což je výborný zdroj různých pohledů na oblast rodinné politiky. Právě **do krajských/městských/obecních koncepcí by se knihovny mohly se svými aktivitami prosadit.**

Inspirace pro knihovny?

V našich knihovnách často vidíme celé rodiny, které spolu tráví čas výběrem knih, hraním společenských her, zapojují se do vzdělávacích, výtvarných nebo kulturních programů, jež pro ně knihovny připravují. V knihovnách vidíme všechny věkové skupiny od nejmenších dětí a jejich rodičů

až po seniory. **Proč tedy nejsou knihovny vnímány jako přirozená a důležitá součást rodinné politiky?** Vnímavost státní správy vůči knihovnám je v této oblasti zatím nízká, povědomí o rozsahu problematiky rodinné politiky může být v knihovnách nedostatečné, a pokud nepoužíváme v našich strategiích a projektech stejnou terminologii, naše záměry se míjejí s definicemi rodinné politiky státu, kraje i obcí.

Na [webu projektu Krajská rodinná politika](#) [9] můžeme najít řadu zajímavých informací a odkazů k tématu rodinné politiky, koncepcí rodinné politiky, rodinné politiky pro občana, pro politika, informace z oblasti sladování rodinného a pracovního života, informace o opatřeních na podporu rodin i opatření v souvislosti s covidem-19 a situací rodin.

Na [stránce představující projekt](#) [10] se mj. dočteme:

„V České republice není dostatečně rozvinuta praxe vytváření regionálních a lokálních programů podpory rodin. Ačkoli kraje a obce realizují opatření ve prospěch rodin, často jim chybí zkušenosti, jak potřeby rodin zabezpečit komplexně. Projekt Krajská rodinná politika tak usiluje o zlepšení koordinace celostátních a regionálních politik v oblasti podpory rodin. K tomu napomáhají i krajští poradci, kteří pořádají osvětové akce za účasti klíčových aktérů z oblasti podpory rodin v daném kraji.“

Právě **krajští koordinátoři**, kteří ve spolupráci s kraji připravují návrhy opatření k implementaci prorodinné politiky, **mohou plnit pro knihovny důležitou roli**, na webu existuje [jejich adresář](#) [11] a knihovny by s nimi měly navázat kontakt.

Ministerstvo práce a sociálních věcí má dotační tituly [Rodina](#) [12] (je určen pro neziskové organizace) a [Obec přátelská rodině a seniorům](#) [13]; zde je opět prostor pro uplatnění projektů knihoven.

V rámci projektu, který probíhal v letech 2017 až 2021, vznikla celá řada výstupů – [návrhy koncepcí rodinné politiky](#) [14], [návrhy implementací opatření rodinné politiky](#) [15], [metodiky rodinné politiky](#) [16], [srovnávací studie](#) [17] atd. Existují důležitá témata (např. soudržnost rodiny, komunitní život nebo mezigenerační spolupráce), která by zástupci projektu chtěli posouvat dále; doufají, že projekt bude pokračovat, zvláště proto, že mezi kraji existují velké disproporce.

Inspirativní může být i [záznam závěrečného semináře projektu](#) [18].

Konkrétní prorodinné aktivity v knihovnách

Do [elektronické verze Sborníku dobré praxe rodinné politiky v krajích](#) [19] byl již zařazen projekt [S knížkou do života \(Bookstart\)](#) [20]

Nejde však o jediný příklad prorodinných aktivit v knihovnách. Výjimkou nejsou knihovny, které pořádají příměstské tábory (např. v [Milevsku](#) [21]) nebo organizují kroužky (viz např. [čtenářský kroužek ve Vysokém nad Jizerou](#) [22] či [divadelní kroužek v Náchodě](#) [23]). V některých knihovnách se nachází i Family Point (např. v [Knihovně Jiřího Mahena v Brně](#) [24], která rodinu podporuje i mnohými dalšími aktivitami) nebo Senior Point (např. v [Knihovně Třinec](#) [25]).

Veřejné knihovny jsou důležitým prostorem pro setkávání, plní komunitní funkce, jsou důležitým [třetím místem](#) [26]; řada knihoven prošla v posledních letech rekonstrukcí a je vybavena tak, aby se v ní cítili dobře všechny věkové kategorie uživatelů (např. i rodiče s malými dětmi nebo teenageři), je vyvíjena snaha o bezbariérovost.

Pochlubte se i vy

Předseda SKIP Mgr. Roman Giebisch, Ph.D., se sešel se zástupci projektu, kteří mají velký zájem o spolupráci s knihovnami. Pokud se chcete „pochlubit“ svými prorodinnými aktivitami a pomoci upozornit na nezanedbatelnou roli knihoven v rodinné politice na úrovni obcí a měst, můžete zaslat

příspěvky za svou knihovnu na adresu roman.giebisch@nkp.cz [27] (ve formátu [již zveřejněných příspěvků](#) [28]).

URL zdroje: <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2021-rocnik-30-cislo-2/knihovny-rodinna-politika-aneb-od-analyzy>

Odkazy

- [1] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2021-rocnik-30-cislo-2/knihovny-rodinna-politika-aneb-od-analyzy>
- [2] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/autori/jansova-linda>
- [3] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/autori/sabelova-miroslava>
- [4] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2021-rocnik-30-cislo-2>
- [5] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/rubriky/trendy-v-knihovnach>
- [6] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/rodinna-politika>
- [7] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/role-knihoven>
- [8] <http://www.rodinyvkrajich.mpsv.cz/cs/dokumenty-ke-stazeni/dokumenty-ke-stazeni-3/dokumenty-ke-stazeni-11>
- [9] <http://www.rodinyvkrajich.mpsv.cz/cs/>
- [10] <http://www.rodinyvkrajich.mpsv.cz/cs/o-projektu>
- [11] <http://www.rodinyvkrajich.mpsv.cz/cs/o-projektu/aktivity-kraju>
- [12] <https://www.mpsv.cz/dotace-na-podporu-rodiny-pro-nestatni-neziskove-organizace-v-dotacnim-rizeni-rodina>
- [13] <https://www.mpsv.cz/web/cz/obec-pratelska-rodine-a-seniorum>
- [14] <http://www.rodinyvkrajich.mpsv.cz/cs/dokumenty-ke-stazeni/dokumenty-ke-stazeni-3/dokumenty-ke-stazeni-7>
- [15] <http://www.rodinyvkrajich.mpsv.cz/cs/dokumenty-ke-stazeni/dokumenty-ke-stazeni-3/navrhy-implementaci-opatreni-pro-jednotlive-kraje>
- [16] <http://www.rodinyvkrajich.mpsv.cz/cs/dokumenty-ke-stazeni/dokumenty-ke-stazeni-3/dokumenty-ke-stazeni-8>
- [17] <http://www.rodinyvkrajich.mpsv.cz/cs/dokumenty-ke-stazeni/dokumenty-ke-stazeni-3/srovnavaci-studie-rodinne-politiky-v-krajich-cr>
- [18] <https://youtu.be/xDDPH01mn9M>
- [19] <http://www.rodinyvkrajich.mpsv.cz/cs/dokumenty-ke-stazeni/dokumenty-ke-stazeni-3/dokumenty-ke-stazeni-6>
- [20] http://www.rodinyvkrajich.mpsv.cz/images/Elektronick%C3%A1_verze_Sborn%C3%ADku/PRORO_DINN%C3%81_POLITIKA_-_Bookstart.pdf
- [21] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2020-rocnik-29-cislo-2/pet-let-primestske-knihovny>
- [22] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2020-rocnik-29-cislo-2/ctenarsky-krouzek-ve-vysokem-nad-jizerou>
- [23] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2020-rocnik-29-cislo-2/nachodsky-divadelni-krouzek-za-oponou-knihovna>
- [24] <https://www.kjm.cz/rodiny>
- [25] <https://www.seniorpointy.cz/pobocka/trinec/>
- [26] https://en.wikipedia.org/wiki/Third_place
- [27] <mailto:roman.giebisch@nkp.cz>
- [28] http://rodinyvkrajich.mpsv.cz/images/Sbornik_dobre_praxe.pdf